

B EGL - Biblioteca escolar i gust per llegir

M3.Tema 1. L'espai de la biblioteca i els llibres fictcionals

No aprofundirem en l'organització de la biblioteca, és un tema que ja té altres espais de debat, però sí que cal remarcar que és aconsellable que a la biblioteca hi hagi un espai diferenciat per als llibres de ficció i els de coneixements. L'ús que els lectors fan d'aquests documents, com els manipulen, quin tipus d'informació busquen, l'estona que hi dediquen... i els lectors que utilitzen els diferents materials determinen una manera d'estar i treballar diferent a la biblioteca. S'ha de tenir present les necessitats dels lectors de la biblioteca, pensar que en algun moment hi conviuran nois i noies que busquen una zona més tranquil·la per treballar, per consultar, i altres que hi vénen a llegir i compartir lectures i potser un grup de l'hora del conte. És molt convenient, doncs, que l'espai es pugui anar adaptant a les necessitats diverses, sense oblidar que és un espai de convivència i d'educació.

Orientacions per a una possible organització de l'espai

Partim, doncs, d'un espai diferenciat de llibres de coneixements dels de ficció. Els llibres de coneixements estan ordenats seguint la classificació adaptada de la CDU, i a prop es pot trobar l'espai destinat a diaris i revistes, ordinadors i altres eines de consulta.

En la zona de ficció, els llibres hi estan classificats segons les pautes marcades per la xarxa de biblioteques públiques i el programa per a la xarxa de biblioteques escolars Puntedu i ens facilita la creació dels espais on petits, mitjans, grans i joves troben les seves lectures. Aquesta classificació agrupa els llibres en cinc apartats:

- I correspon als llibres adreçats a infants de 0 a 6 anys
- I1 correspon als llibres adreçats a infants de 7 i 8 anys
- I2 correspon als llibres adreçats a infants de 9 i 10 anys
- I3 correspon als llibres adreçats a infants d'11 i 12 anys
- JN correspon a llibres adreçats a noies i nois de 13 a 15 anys

Durant les primeres visites dels infants i els joves a la biblioteca ja ens adonem que n'hi ha que davant la quantitat de llibres que poden triar es perden, no saben què escollir, no tenen l'autonomia per trobar allò que els agrada, per conèixer el fons. Per altra banda des de l'escola i l'institut diem que volem incidir en el seu creixement com a lectors i lectores, en l'ampliació de gustos i criteris, en fer-los descobrir llibres que potser per ells mateixos no haguessin anat a buscar però que sabem que els poden agradar, o si més no descobrir-ne les virtuts. I, evidentment, facilitar-los la tasca de trobar allò que volen llegir. Això ens ha fet replantejar la classificació dels llibres de ficció.

Dins dels grans grups de nivells lectors I, I1, I2, I3, JN, podem diferenciar categories atenent les tipologies de llibres que trobem a la biblioteca i a les llibreries. Per crear aquestes subdivisions cal investigar quines són les grans tipologies de llibres existents sota les quals agrupar els llibres. Per fer aquesta feina ens basem en el llibre de Teresa Duran i Roser Ros, Primeres literatures: llegir abans de llegir, editat per Pirène (1995), des d'on es fa una anàlisi dels llibres per als més petits. En aquest mòdul ens centrarem a descriure la classificació de llibres per als més petits.

Una classificació funcional dels llibres per als més petits

Per tal d'aconseguir aquest coneixement i autonomia es pot fer una classificació més funcional, per exemple, des de la Biblioteca de l'Associació de Mestres Rosa Sensat hem fet una adaptació de la classificació de Duran i Ros¹⁾ (1995). El resultat ha estat una classificació molt pràctica que ens ha

permès agrupar tot el fons bibliogràfic que correspon al primer apartat de la classificació, el que coneixem com a I, adreçat als més petits (0 a 6 anys) i en cinc grans grups:

- Primers llibres de coneixements o el món que ens envolta
- Cròniques de processos quotidians o el dia a dia
- Descripció de processos fantàstics o històries meravelloses
- Llibres d'iniciació a la lectura
- Llibres joc

Aquest tipus de classificació permet que l'infant tingui més autonomia per moure's per la biblioteca i trobar el que li agrada, a la vegada que hi hagi una major incidència per part nostra. Hi ha lectors i lectores a qui els agraden molts tipus de llibres, de la mateixa manera poden triar un imatginari, una crònica o bé un llibre fantàstic. Però molts nens i nenes tenen unes preferències més definides, els agrada molt un tipus determinat de llibre que queda localitzat en una d'aquestes tipologies. Seguint aquesta classificació, quan l'infant arriba a la biblioteca ja sap on trobar allò que li agrada, és més autònom. Quan hi parlem de les seves preferències lectores, tant ell com nosaltres sabem què li agrada, ho pot argumentar millor, i a nosaltres ens facilita la feina, ja que quan arriba una novetat d'aquell tipus de llibre que li agrada li podem mostrar de seguida, i seguir parlant de llibres i aprofundint en els seus gustos lectores.

Per altra banda, quan tenim més temps i ens podem dedicar una estona a aquest infant ens acostarem a un llibre totalment diferent del que ell hauria anat a buscar, seurem al seu costat i li explicarem o llegirem posant tot l'entusiasme per tal que li agradi i seguirem parlant d'aquest tipus de lectures. Aconseguint així que aquell llibre que mai no hauria tingut a les mans el pugui mirar amb uns altres ulls, i haurem contribuït a eixamplar el seu itinerari lector i a un major aprofundiment en les seves preferències i en la diversitat del fons.

Llibres documentals o de coneixements: El món que ens envolta.

Sota aquest epígraf trobem els llibres que ens mostren conceptes concrets i el món exterior. Són els primers llibres de coneixements o àlbums documentals, que ens expliquen d'una manera molt senzilla com són les coses. Ordenats per les tres primeres lletres de l'autor podem trobar temes força diversos: numeraris, abecedaris, imatgiaris, llibres de contraris, de colors, de percepció espacial, de geometria, d'animals, de famílies d'arreu del món...

Exemples:

ASHBÉ, Jeanne. *Això no es fa!* Anna Coll-Vinent (trad.) Barcelona: Corimbo, 1999

ASHBÉ, Jeanne. *Fins al vespre!* Miquel Colomer (trad.) Barcelona: Corimbo, 1998

BLACKWOOD, Freya. *A l'Eli li encanta donar.* David

Salas Mezquita (trad.) Barcelona: Intermón Oxfam, 2010

BRUNO, Pep. *La Família C. Mariona Cabassa (il.)* Joan Barahona (trad.) Barcelona: Hipòtesi; Pontevedra: Kalandraka, 2010

FREEDMAN, Claire. *T'estimo molt, petit dormilega.* Ignasi Roda (vers.) Simón Méndez (il.) Barcelona: ING, 2007

GOMI, Taro. *Som-hi, a banyar-se!* Marta Morros (trad.) Barcelona: Hipòtesi; Pontevedra: Kalandraka, 2011

KÖNNECKE, Ole. *En Toni i les nenes.* Barcelona: Cruïlla, 2004

LEE, Suzy. *La Ola.* Cádiz: Barbara Fiore, 2008

OLTEN, Wanja. *Gens ni mica brutes.* Manuela Olten (il.) Barcelona: Takatuka, 2010

ORMEROD, Jan. *Bon dia.* adaptació: Jordi Pujol (adap.) Barcelona: Serres, 2005

OUD, Pauline. *A dinar!* Barcelona: Cruïlla, 2008 (La Bet i en Lluc)

Històries meravelloses

En aquest grup reunim els contes populars i recreacions, llegendes, i històries fantàstiques. Són els primers llibres d'imaginació, amb personatges llegendaris o fantàstics, i situacions sorprenents. Són les històries que passen de nit, possibles només en els somnis. Dins aquest grup també podem trobar temàtiques reals i versemblants, però protagonitzades per animals o personatges imaginaris, de manera que el que narren perd duresa i emotivitat per guanyar en humor, moltes vegades, i en imaginació.

Exemples:

BLANCH, Xavier. *Animals de la A a la Z. Un llibre*

d'endevinalles. Barcelona: La Galera, 2007

GIBERT, Bruno. *La Meva petita fàbrica de contes.* Barcelona: Thule , 2008

***La Castanyera.* Anna Grau (adap.) Maria Rius (il.)
Barcelona: Combel, 2004**

**MARÇAL, Maria Mercè. *Cançó de saltar a corda.* Judit
Morales (il.) Barcelona: Cruïlla, 2004**

**O'CALLAGHAN, Elena. *Nyam-nyam.* Roser Calafell
(il.) Barcelona: Teide, 2003**

**OLLÉ, M. Àngels. *El Joc de l'ABC.* Anna Clariana
(il.)Vic: Eumo, 2005**

***Poesies i endevinalles.* Montserrat Correig,
Montserrat Fons i Montserrat Bigas (selc.) Morad
Abselam (il.) Vic: Eumo, 2006**

**QUART, Pere. *Pingüí.* Sesé (il.) Barcelona: Cruïlla,
2004**

***En Tabalet.* Montserrat Fons, Montserrat Bigas,
Montserrat Correig (adap.) Luis Filella (il.) Vic: Eumo,
2005**

Llibres joc.

Sota aquest epígraf reunim els llibres que estan pensats perquè els nens interactuïn amb ells, possibilitin la manipulació o bé algun altre joc. Són llibres que faciliten el seu descobriment com a objecte. En alguns casos tenen imatges mòbils, imantades, pestanyes..., o són llibres tridimensionals, en d'altres tenen pàgines que es despleguen, o partides amb la intenció de sorprendre o de confegir altres elements o personatges a partir de la imaginació del lector i de la manipulació de les pàgines. També podem trobar llibres on els infants han de buscar determinats elements dins de pàgines molt il·lustrades. Com el seu nom indica, són llibres que ens conviden a jugar i a explorar.